

K VÝSKYTU TESAŘÍKŮ PHYTOECIA RUBROPUNCTATA (GOEZE) A AGAPANTHIA
INTERMEDIA GANGLBAUER V ČESKOSLOVENSKU

Milan Sláma

Phytoecia rubropunctata (Goeze)

Tento druh podle Heyrovského (1952) uvedl po prvé z našeho území Jindřich Laus v publikaci "IV. Bericht des Lehrklubs für Naturkunde" v r. 1902. Heyrovský ve svém článku uvádí řadu dalších nálezů z Moravy a Slovenska. V dalších letech bylo různými determinátory jako Ph. rubropunctata determinováno několik desítek dalších kusů, především ze Štúrova.

Protože jsem kromě tmavého zbarvení nenašel mezi československými kusy determinovanými jako Phyt. rubropunctata (Goeze) a Phyt. argus (Frölich) žádné rozdíly, provedl jsem porovnání s kusy Phyt. rubropunctata z Francie, odkud byla popsána a následnou revizi dostupných, od nás pocházejících sběrů. Z provedeného šetření vyplývá jednoznačný závěr: všechny prohlédnuté kusy z Československa patří k druhu Phytoecia argus (Frölich). Pokud šlo o determinaci Phytoecia rubropunctata (Goeze), byla ve všech případech chybná.

Ve sbírce Dr. Heyrovského v Národním muzeu v Praze jsem našel pouze jediný československý kus determinovaný jako Phyt. rubropunctata, který zároveň vysvětluje, jak k omylu došlo. Uvedený exemplář je samec s lokalitou: Slov., Parkan⁺⁾, 17.V.1948, lgt. J. Tichý, sesel. Kus je označen jako TYPUS s determinačním štítkem: Phytoecia argus a. Tichý m., Heyrovský det. Pod tímto je další determinační štítek: Phytoecia rubropunctata m. confluenta-vittata Breun., Breuning det. Uvedený kus má šedivější krovky a poměrně tmavě zbarvený štít a hlavu. Po původní, zcela správné determinaci Heyrovského, byl zřejmě přeурčen Breuningem, který jen podle zbarvení provedl mylné přeурčení na Phyt. rubropunctata. Na zmíněném exempláři je naprosto zřetelně vidět hlavní determinač-

+) Parkan = Štúrovo

ni znak na zadních kyčlích - dlouhé zuby směřující šikmo dozadu dolů a dovnitř. Rovněž všechny ostatní méně nápadné znaky jsou shodné s *Phyt. argus*.

Hlavní rozlišovací znaky mezi oběma výše uvedenými druhy uvádím v tabulce.

Phyt. argus (Frölich)

Phyt. rubropunctata (Goeze)

Hlava:

převážně širší nežli štít nebo stejně široká

převážně užší nežli štít nebo stejně široká

Tykadla: vzájemný poměr délky tykadlových článků v % (1.článek = 100 %)

1 : 2 : 3 : 4 : 5
 ♂ 100 27 97-101 96-97 71-76

1 : 2 : 3 : 4 : 5
 100 28-31 77-85 85-87 65-73

♀ 100 24-29 94-95 89-95 70-74

100 27 76-78 82-84 63-64

3 : 5
 100 73-78

3 : 5
 100 80-86

Štít:

♂ tečky jemné a řídké

♂ tečky jemné a řídké nebo hustší

♀ tečky velké a řídké

♀ tečky velké, ale o 20-30 % menší než *argus*, řídké až husté

žlutočervený se 7 černými skvrnami, méně často černě lemovaný se 3 skvrnami někdy spojenými s černými okraji

žlutočervený se 3 černými skvrnami, černě lemovaný, skvrny jsou často spojeny s černými okraji

Štítek:

na zadní straně slabě nebo více zaoblený

na zadní straně téměř rovný, nebo slabě zaoblený

zaoblení po stranách tupější

zaoblení po stranách ostřejší

Krovky:

delší

kratší

♂ délka krovek činí 243-270 % šířky krovek v ramenou seříznutí na konci krovek delší, na vnější straně vytažené téměř vždy ve zřetelný zub

♂ délka krovek činí 231-238 % šířky krovek v ramenou seříznutí na konci krovek kratší, na vnější straně tupě zaoblené (vnější zub chybí)

chloupkování krovek téměř vždy husté, takže jamky na krovkách nejsou příliš zřetelné

chloupkování krovek vždy řídké, takže jamky na krovkách jsou velmi dobře zřetelné

Žlutošedé, méně často šedobíle
tomentované
Zub na zadních kyčlích u $\delta\delta$
silný a dlouhý
8. sternit na konci ve středu a
po stranách prohnutý, brvy slabé
8. tergít na zadním okraji
zaoblený

šedobíle tomentované
zub na zadních kyčlích u $\delta\delta$
velmi krátký
8. sternit na konci má prohnutí
jen naznačené, brvy silné
8. tergít na zadním okraji dovnitř
prohnutý

Agapanthia intermedia Ganglbauer

Byla popsána původně Ganglbauerem (1884) jako varieta a Frieserem (1976) povýšena na druh. Ačkoliv se to stalo již před deseti lety, stále je uvažována jako forma od Agapanthia violacea (Fabricius) a Frieserova práce je přehlížena.

Povýšení na druh bylo naprosto správné. *Ag. intermedia* se odlišuje celou řadou znaků, z nichž nejnápadnější jsou šedobíle chloupkované krovky na konci a tři bílé pásy na štítě. Tyto nebývají zcela úplné a dobře viditelné. Pohlavní orgány jsou rovněž zcela odlišné, právě tak jako bionomie. Spolehlivou determinaci je možné provést pouze pod binolupou.

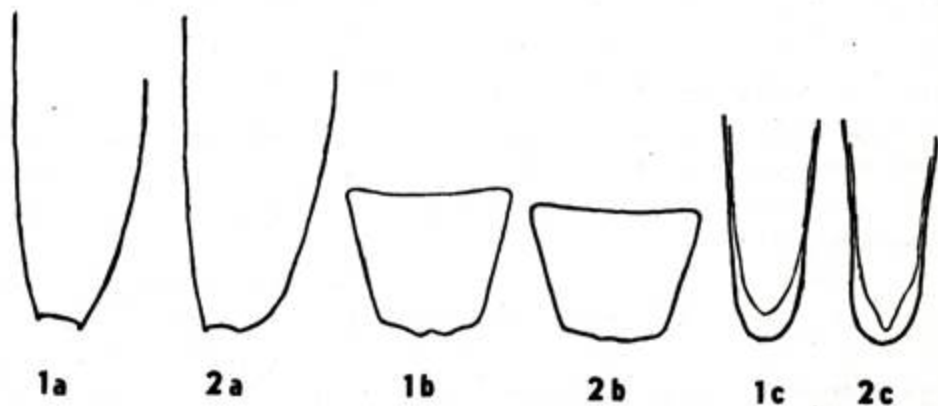
Agapanthia intermedia se u nás nejvíce vyskytuje v Čechách, méně na Moravě a jižním Slovensku.

Agapanthia violacea převládá na Slovensku, ale je i na Moravě. Z Čech jsem ji dosud neviděl.

L i t e r a t u r a

- Frieser von R., 1976: Cerambycidenstudien (Col. Cerambycidae). Nachrichtenblatt der Bayer. Entomol., 25, 3, 43-44.
Ganglbauer L., 1884: Bestimmungstabellen der europ. Coleopteren, VII. Cerambycida, Wien, 152 pp.
Heyrovský L., 1952: Příspěvek k poznání československých tesaříků. Čas. Čs. spol. entomol., 49, 229-231.
Heyrovský L., 1955: Tesaříkovití - Cerambycidae. Fauna ČSR, sv. 5., ČSAV Praha, 247 pp.

- Obr. 1 - *Phytoecia argus* (Frölich)
2 - *Phytoecia rubropunctata* (Goeze)
- a - apikální část krovek
b - 8. sternit ♂
c - edeagus

Adresa autora :

Milan Sláma, 257 42 Krhanice 175